

Az OTIVA ellenőrzési tapasztalatai

Varga Lajos
Ellenőrzési Igazgató

1. OTIVA Ellenőrzési rendszere

- Monitoring
- Helyszíni ellenőrzés – tervezés – típusok
- Folyamatos beszámolás az OTIVA Igazgatóságon
- Prevenció – probléma feltárás – beavatkozás – felügyelet

2. Monitoring

- 65 aktív mutató - 5 mutatócsoport - 17 kiemelt mutató
- Progresszív mutató strukturálás és menedzsment
- Abszolút és relatív mutatók vegyesen
- Negyedéves értékelés a PSZÁF jelentések alapján
- Tagintézmények folyamatos tájékoztatása
- Piros – Sárga – Zöld = egyszerű, figyelemfelhívó
- Eszközminőség, Eszközkoncentráció, Tőke, Jövedelem, Likviditás

3. Helyszíni ellenőrzés

- **Éves terv a monitoring eredmények vezérletével**
- **Négyévente mindenki sorra kerül**
- **Sárga: kétfévente, Piros: évente**
- **Igazgatóság / ügyvezetés soron kívüli ellenőrzések**

4. Helyszíni ellenőrzés – lebonyolítás

- **10 helyszíni ellenőr, 2 helyszínen kívüli elemző**
- **Évi 35-40 helyszíni ellenőrzés, Felügyeleti ellenőrzéssel összehangolva**
- **Általános**
- **Kockázatvállalási és forrásgyűjtési ellenőrzések**
- **Cél, téma és rendkívüli ellenőrzések**

5. Helyszíni ellenőrzés – összefoglaló beszámolók

- **Nyitó / záró tárgyalás a tagintézménnyel**
- **Folyamatos beszámolók a lezárt vizsgálatokról az Igazgatóságnak**
- **Tagintézményi Igazgatósági és FB tudomásul vétel**
- **Féléves összefoglaló jelentések az Igazgatóságnak**
- **Éves összefoglalók a Közgyűlésnek**

6. Ellenőrzési tapasztalatok

- **Monitoring eredmények – mutatók a krízisről**
- **Helyszíni ellenőrzés vizsgálati koncentrációja**
- **Helyszíni ellenőrzés tapasztalatai**

6.1. Monitoring eredmények – mutatók a krízisről

- Problémás (átlag alatti, kétes, rossz) hitelek / bruttó hitel
- 90 napon túl lejárt hitelek / bruttó hitel
- Értékvesztés fedezettség / problémás / 90 napon túl lejárt hitelek
- 90 napon túl lejárt hitelek / problémás hitel
- Függővé tett kamat- kamatjellegű eredménytételek / bruttó hitel
- Bruttó fedezet / a mérlegfőösszeghez
- Tőkehelyzet / tőkemegfelelés stabil
- Likviditás stabil

6.2. Helyszíni ellenőrzés vizsgálati koncentrációja

- Kockázatvállalási politika, hitelezési tevékenység,
- Devizahitelezés, a konzorciális hitelezés, a zálogkölcsonnyújtás,
- Bankgarancia és kezesség vállalás, faktorálás, ügynök útján történő hitelezés,
- Befektetések, készletek, értékpapírok, bankközi betételhelyezések,
- Mérlegen kívüli tételek, követelések,
- Minősítések, értékvesztés és céltartalék képzés és elszámolás,
- Kétes, lejárt, eladott hitelek felülvizsgálata,
- Működési, irányítási, stratégiai, reputációs és külső tényezők stb., kockázata,
- Tőkemegfelelés szabályozottsága, belső tőkeképzés, szavatoló tőke számítása,
- Azonnali fizetőképesség, likviditás, forrásgyűjtés, betétek és értékpapírok.

+ *Általános vizsgálat*

6.3. Helyszíni ellenőrzés tapasztalatai

- Szabályozottság
- Szabályzatok és a gyakorlat összhangja
- Minősítés, értékvesztés és céltartalék képzés
- Forrásgyűjtés, betétek, likviditás

6.3.1. Szabályozottság

- Aktualizálások, módosítások, jogszabályi megfelelés
- Integrációs szabályzat minták adaptálása
- KHR használat, limitszámítás, fedezettség számítása
- Értékvesztés képzés, egyedi és csoportos minősítés
- Kockázatkezelő, belső ellenőr működése és annak szabályozottsága
- Kockázati stratégia kialakítás, tőke tervezés elhanyagolása
- Tőkeszükséglet számítás kedvezményes súlyozási feltételeit nem teremtik meg

6.3.2. Szabályzatok és a gyakorlat összhangja

- Előterjesztés hiányosságai, valós és dokumentációs
- Kockázatkezelői vélemény, tartalma, 'összeütközése' az előterjesztéssel
- Döntési szintek nem megfelelő használata, döntések dokumentálatlansága
- Előterjesztéstől való eltérés dokumentálása
- Jóváhagyás: limit – egyedi kötelezettségvállalás – ügyfél csoport kezelése
- Hiteldosszié kezelése, teljessége, átláthatósága, dokumentáltság hiánya
- KHR lekérdezés, teljessége, gyakorisága (döntés, folyósítás előtt)

6.3.3. Minősítés, értékvesztés és céltartalék képzés

- Fedezetek jogszabály szerinti felülvizsgálatának (dokumentált) hiánya
- Ingatlan fedezetek biztosítás nélkül, biztosítás - engedményezés nélkül
- Értékbecslések minősége, hiányosságai
- Adósminősítés / ügyletminősítés elmaradása
- Adós és adóstárs jövedelme fedezetként
- Függő kamat figyelembe vétele, értékvesztés képzés kreatív változtatása
- Nagy éven belüli értékvesztés képzési „forgalom”
- Problémás és 90 napon túli / bruttó hitel, illetve értékvesztés fedezettsége

6.3.4. Forrásgyűjtés, betétek, likviditás

- OBA / PSZÁF előírások aktualizálásának hiányosságai
- Likviditástervezés hiányosságai (Felügyeleti módszertani előírások betartása)
- Betétgyűjtő pénztárak megfelelő működésének (aláírási rend) biztosítása
- Belső és vezetői ellenőrzések jogszabályoknak való megfelelése
- Rovancsolás rendszerességének kialakítása szükséges

7. Működési kockázat - belső csalások

- Körülmények
- Fiktív hitelezés
- Betét oldali csalások
- Következtetések

7.1. Körülmények:

- Egyfős, kétfős kirendeltségek, kirendeltségi vezető több beosztottal
- Hosszú ideig ott dolgozók, hosszú elkövetési időszak
- Fiktív ügyféladatok rögzítve a rendszerekben
- Külső ellenőrzés nehezen veheti észre
- Belső, vezetői, folyamatba épített ellenőrzés összhangja

7.2. Fiktív hitelezés

- Saját hatáskörben elbírálnak, kisebb összegű fogyasztási hiteleket
- Hamis munkáltatói igazolásokat, nyugdíjszelvények
- A hitelfelvevők munkáltatóinak ellenőrzése gyakorta elmaradt
- Általános volt a KHR lekérdezések hiánya
- Adósok (adó társ nem volt), kezesek „A” osztályú minősítéssel
- Az ügyletek általában problémamentes minősítésűek voltak
- Személyi okmányairól nem volt hiteles másolat, az ügyfelek nem járultak hozzá, az ügyintéző igazolta a megfelelést
- Valós személyek hamis okiratokkal vagy nem valós személyek
- Komoly „háttérkönyvelés”

7.3. Betét oldali csalások

- A betétek részbeni könyvelése, aláírást hamisítva
- Szerződéshez nem kötött, folytatólagosan lekötött betéti termékek
- Határidő előtt betétfeltörés (pl: takarékszelvény)
- Nem a rendszerből nyomtatott takarékszelvény, kisebb névértéken könyvelve,
- A szigorú számadású nyomtatványok hiányos nyilvántartása

7.4. Következtetések

- A pénztári mozgások rendszeres felülvizsgálata
- Négy szem elve betartása a pénztár bizonylatokon pénztáros-könyvelő
- Rendszeres pénztárrovancsok
 - *Hitelek készpénzes törlesztésének követése a kirendeltségeken*
 - *Folyósítás előtti ellenőrzés központosítása*
 - *Rendelkezésre álló információk -VIR- feldolgozása, elemzése*
- Nem kiszámítható belső és vezetői ellenőrzések tartása
- Belső ellenőrzési létszám méretéhez, kirendeltség számához igazodva
- Ellenőrzések dokumentálása
 - *Második, szakértői-vezetői szint kialakítása*
 - *Egyenlegértesítők központi kiküldése és központi visszamérése*
 - *Dolgozók szabadságának kiadása, cseréje, helyettesítése*

Köszönöm a figyelmet!!